

NGÀY ĐẦU TỚI NHẬT

newsletter

18. NGUYỄN NGỌC LAN CHI

*Nghiên cứu sinh Thạc sĩ
Giáo dục Quốc tế, Đại học Tsukuba*

Người tham gia chia sẻ lần này là chị Nguyễn Ngọc Lan Chi, hiện đang là Nghiên cứu sinh Thạc sĩ Giáo dục Quốc tế tại Đại học Tsukuba, Nhật Bản theo diện học bổng toàn phần Chính phủ Nhật Bản (MEXT). Chị bắt đầu hành trình đến Nhật từ năm 2015 qua một chương trình du học hè 6 tuần khi mới học lớp 10, và chính thức du học dài hạn từ năm 2019.

Những ấn tượng về Nhật Bản

Lần đầu đặt chân tới Nhật Bản vào mùa hè năm 2015, bọn chị được thầy cô người Nhật đón và thuê cho một căn hộ ngắn hạn để ở cùng nhau. Sau khi sang đó, mỗi ngày, chị sẽ được học tiếng Nhật và tham gia trải nghiệm văn hóa Nhật Bản như trà đạo, cắm hoa... Trong 6 tuần trải nghiệm, chị thấy người Nhật họ có rất nhiều văn hóa thú vị và họ cũng rất chú trọng vào việc duy trì nét văn hóa đấy để nó vẫn tiếp nối đến bây giờ.

Ban đầu nhắc đến Nhật thì mình cũng hay liên tưởng đến các thành phố lớn, phát triển như Tokyo. Nhưng sang đây rồi chị lại thấy bên cạnh sự sầm uất, tấp nập đó thì những khung cảnh bình yên như vườn cây, đồng ruộng vẫn rất nhiều.

Một kỷ niệm làm chị khá ấn tượng đó là trong một chuyến leo núi, lúc nghỉ giải lao, cô giáo người Nhật bảo cả nhóm cùng ăn trưa rồi nằm xuống phiên đá ở đó nghỉ ngơi. Bọn chị lúc đó thấy khá là lạ và thắc mắc sao lại thế thì cô mới bảo là, ở thành phố thì rất khó để cảm nhận được thiên nhiên, cây cối, tiếng ve kêu các thứ cho nên là khi có cơ hội như bây giờ, cô muốn các em hãy thử nằm xuống và cảm nhận điều đó. Và sau này, khi đã sống ở Nhật lâu hơn, chị cũng bắt đầu hiểu rõ hơn được rằng người Nhật trân trọng thiên nhiên như thế nào.

Những khác biệt văn hóa khiến chị bất ngờ

Hồi đó mới sang Nhật nên cái gì chị cũng thấy lạ. Chẳng hạn như trong siêu thị hay cửa hàng tiện lợi, khách đều đứng xếp hàng ngay ngắn ở vị trí quy định. Lên tàu, mọi người sẽ đứng gọn một bên chờ hành khách xuống hết mới bước vào. Hồi đó chị cũng không biết nên cứ đứng ngay cửa để nó mở ra cái là sẵn sàng xông vào luôn, sau đó mới thấy những người xung quanh họ đều đang đợi thì chị mới nhận ra.

Hồi đó chị cũng sốc vì biết ô tô bên này luôn ưu tiên người đi bộ, thấy mình là sẽ dừng lại chậm rãi để chờ mình đi qua rồi họ mới đi tiếp. Nhiều lúc, do chị chưa quen nên bị lúng túng khiến cả hai bên lại cùng dừng lại chờ nhau. Cuối cùng thì mình vẫn phải đi qua trước thì họ mới đi tiếp.

Ngoài ra, cách quản lý chi tiêu ở Nhật cũng khiến chị ấn tượng. Hồi đó, đoàn chị có một cô người Nhật phụ trách việc phát tiền sinh hoạt và quản lý chi tiêu. Cô lúc nào cũng mang theo một cuốn sổ, ghi chép tỉ mỉ từng khoản chi, dán hóa đơn hoặc cắt gọn vào phong bì kẹp trong sổ. Ở Việt Nam, chị chưa thấy ba mẹ chị làm như thế bao giờ nên lúc thấy cách người Nhật quản lý tài chính cẩn thận như vậy cũng khá lạ và bất ngờ.

“đúng là việc đi nước ngoài sẽ làm cho mình được mở mang hơn, thấy được mình chỉ là một hạt cát nhỏ bé trong xã hội như thế nào.”

Trước khi sang Nhật học dự bị hồi năm 2019, chị nghĩ tiếng Nhật và tiếng Anh của mình khá ổn, đã có N2, từng sang Nhật, cũng có đạt giải trong các cuộc thi. Nhưng khi sang Nhật học dự bị để chuẩn bị vào đại học bên đó, chị thấy nó khó hơn mình tưởng rất nhiều. Hơn nữa, khi học cùng bạn bè quốc tế, đặc biệt là các bạn từ các nước nói tiếng Anh và châu Âu, chị mới nhận ra khả năng của mình chưa bằng ai, bản thân mình quá bé nhỏ, chẳng là gì hết so với các bạn. Lúc đó chị cảm thấy đúng là việc đi nước ngoài sẽ làm cho mình được mở mang hơn, thấy được mình chỉ là một hạt cát nhỏ bé trong xã hội như thế nào.

Hơn nữa, lần đầu sống xa gia đình trong khoảng thời gian dài, dù có học bổng nên không quá chật vật về mặt tài chính nhưng chị vẫn phải học cách quản lý chi tiêu, sắp xếp thời gian, cân bằng giữa việc học và cuộc sống cũng như sức khỏe thể chất, tinh thần. Thời gian đầu, cuộc sống của chị như bị đảo lộn, nhưng chị nghĩ đây là vấn đề mà ai đi du học cũng sẽ phải vượt qua trong thời gian đầu. Chỉ có một cách duy nhất là tự điều chỉnh và vượt qua thôi.

Hòa nhập nhưng không quên giữ gìn bản sắc

Sau 1 năm học dự bị thì chị vào học đại học để học cùng các bạn người Nhật. Hồi đó có mỗi mình là du học sinh nên các bạn sẽ thấy mình như “thú lạ”, kiểu cũng sẽ có những bạn thích giao lưu với người nước ngoài thì cũng có hay bắt chuyện, kết bạn. Nhưng hầu như mọi người cũng chỉ xã giao thôi chứ kết bạn cũng sẽ khó vì mình không thể biết rõ được những chủ đề hay xu hướng giống như của các bạn. Nên thời gian đầu chị cũng khá vật vờ và chuyện đấy. Chị cũng muốn vượt qua nó nên đã cố gắng giao lưu thật nhiều với các bạn. Dần dần thì mọi chuyện cũng có cải thiện hơn.

Tuy nhiên, bởi vì chị đang cố hòa nhập với họ nên chị lại cảm thấy bản thân mình có hơi mất dần cái bản sắc của chính mình, của người Việt Nam nên là chị cũng cố gắng tham gia các hoạt động về Việt Nam nhiều hơn, ví dụ như các sự kiện giới thiệu văn hóa Việt Nam cho trẻ em hay cho các trường cấp 2, cấp 3, hoặc những chỗ như Nhà văn hóa cộng đồng ở Nhật.

Đặc biệt, chị rất ấn tượng với tinh thần học hỏi của các bác lớn tuổi ở đây. Nhiều bác 60–70 tuổi vẫn chăm chỉ đi học tiếng Việt, chủ động tìm hiểu và đặt câu hỏi liên tục. Họ rất là chăm chỉ học hỏi, kể cả về hưu rồi nhưng họ cũng sẽ tìm những hoạt động khác để cống hiến cho cộng đồng. Chị thấy chuyện họ luôn năng động, luôn cố gắng học cái mới kể cả khi đã lớn tuổi rồi rất đáng khâm phục. Có lẽ vì thế mà tuổi thọ dân số của bên họ rất cao so với các nước khác. Hơn nữa, khi đi thuyết trình cho các bác lớn tuổi, các bác cũng hay đặt những câu hỏi mà đến chính mình là người Việt Nam mà mình cũng không rõ hoặc chưa bao giờ để ý đến. Thế nên, sau khi sang đây, chị thấy là bên cạnh cơ hội học hỏi ngôn ngữ và văn hóa nước bạn thì cũng là cơ hội để mình tự nhìn nhận lại về bản thân, về những hiểu biết về chính văn hóa của nước mình.

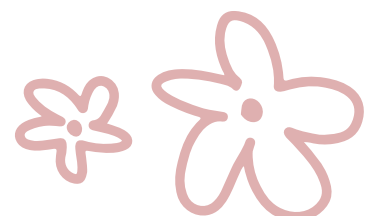

Bài học từ môi trường CLB ở Nhật

Khi tham gia CLB với các bạn ở đây mình cũng có nhiều cái học hỏi được lắm. Khi tham gia thì chị cảm nhận rất rõ về cách các bạn Nhật hoạt động ngoại khóa như thế nào. Dù là hoạt động ngoại khóa nhưng các bạn đầu tư và làm rất cẩn chu.

Hồi đó, chị được giao cho phụ trách việc thiết kế một bài post hay tờ rơi, poster gì đó, vì ở Việt Nam cũng làm rồi nên chị nghĩ chắc là tương tự nhau theo kiểu mình làm xong rồi gửi, các bạn sẽ feedback rồi mình sửa lại theo thôi. Bên này cơ bản nó cũng như thế nhưng mà có vài chi tiết làm chị rất là bất ngờ, đó là trước khi bắt đầu làm thì sẽ có một buổi họp bàn giao. Trong buổi đó chị sẽ gặp người phụ trách phần đấy của năm ngoái, và họ sẽ chuẩn bị một file tổng hợp lại tất cả mọi thứ về quá trình mà người đó đã hoàn thành nhiệm vụ như thế nào. Và sẽ có buổi họp trong khoảng 1 tiếng để họ truyền đạt lại cho chị về cái file bàn giao đó, ví dụ như là năm ngoái khi thiết kế cái này thì đầu tiên phải liên hệ với ai để làm gì, dùng phần mềm nào, đã phối màu các thứ như thế nào, khi đi in thì in ở đâu, đồ dùng cần thiết thì đi mượn ở đâu, v.v..., giải thích rất là tường tận, chi tiết luôn.

Ban đầu chị thấy rất ngạc nhiên, nghĩ kiểu trời ơi sao mà phải quy củ, rườm rà quá vậy, nhưng mà sau lại thấy nó cũng rất tốt. Nếu sau này mình đi làm trong môi trường văn phòng các thứ thì chắc cũng sẽ được yêu cầu phải tỉ mỉ cẩn thận như vậy. Hơn nữa, đó cũng là cách để sau này các bạn mới vào cũng sẽ không bị bối ngỡ hay hoang mang về công việc vì họ sẽ có được những thông tin, chia sẻ, bài học từ những lứa trước để họ làm theo. Sự truyền nối kĩ càng giữa thế hệ trước với thế hệ sau ấy là một cái mà chị thấy rất hay khi làm với các bạn Nhật. Đặc biệt khi mình là người nhận được sự hướng dẫn đấy thì mình sẽ thấy vô cùng biết ơn. Mặc dù tất nhiên cũng sẽ có những lúc mình thấy nó có phần hơi rườm rà và nặng nề, nhưng nó lại có tính chuyên nghiệp rất cao và cũng là cách mà người Nhật duy trì chất lượng công việc, giúp người mới không bối ngỡ.

Có thể bạn muốn biết

Qua câu chuyện của chị, dễ thấy rằng những thói quen ở đây như xếp hàng nơi công cộng, hay cách họ tham gia giao thông, có thể khiến bạn bối ngỡ lúc đầu. Nhưng nếu quan sát, làm theo và kiên nhẫn một chút, bạn sẽ thấy mình hòa nhập nhanh hơn.

Khi bước vào môi trường học tập và làm việc với bạn bè quốc tế, đôi khi bạn sẽ cảm thấy khả năng của mình nhỏ bé hơn mình tưởng. Đừng vội nản, đó là cơ hội để bạn học hỏi, mở rộng góc nhìn và hoàn thiện bản thân.

Nhật Bản còn có một nét rất hay là tinh thần truyền nối kinh nghiệm giữa các thế hệ. Khi được hướng dẫn tận tình, hãy trân trọng và ghi nhớ, vì biết đâu một ngày bạn sẽ là người chia sẻ lại cho những “người mới” sau này đó.

